

Tisztelt Ünnepi Közgyűlés!

Bevezetőként pár gondolat e megemlékezés kezdeményezéséről.

A holnapi nemzetigýásnapra is gondolva a bosszúhadjáratokban hasonlóságot láthatunk, ahogyan a forradalmainkat legázoló idegen hatalmak és kiszolgálóik szabadságharcaink hősit, vezetőit eltiporják, a nemzetet rettegésben tartják. Ebben Kádárék Haynaun is jóval túltettek.

Ráhangelódásul szemelvények Filep István Karcag 1956 c. könyvéből:

„Február 4-én délután jöttek újra, ugyanúgy, mint az első alkalommal. Harminc-negyven karhatalmista fogta közre a házat - átmásztak a kerítésen is. A rendőrségen este kilenc óráig hallatszottak a kihallgatással járó zajok, ordítások, a folyosón is verték az embereket. Akkor a letartóztatottakat levitték az udvarra, a teherautóhoz. Ott találkoztam Kiss Ilonával, a kollégium igazgatónőjével, és Balogh Imrével, aki matematika szakos tanár volt, együtt tanítottunk. Nem értettem, hogy őket miért tartóztatták le.

Kisújszállás előtt megállt a teherautó. Az árokparton felsorakoztattak, hátat kellett fordítani a pufajkásoknak, majd fegyvercsattogást hallottunk. Vártuk a sortüzet, de csak ijesztgettek. Ezt még kétszer csinálták meg Szolnokig.

A szolnoki államvédelmi zárkájában eltöltött egy hónap nem volt életem legszebb időszaka. A finomabb eljárások közé tartozott, hogy reggelente négy-öt gumibotos ór között kellett elfutni a vécére és vissza – közben egyfolytában püföltek. Abban, hogy kibírtam, fontos szerepe volt annak, hogy ott tartottak fogva két tanítványomat is; előttünk nem illett gyengének mutatkozni, bennük is tartani kellett a lelket.

Végül az államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben való részvétel, lázítás, és ifjúság elleni bűncselekményben ítélték el.

A gimnázium tanulói közül kizárták Vadon Tündét, Demény Lajost, L. Kiss Jánost, Csíkos Sándort. A tanárok közül februárban bocsátották el Batta Lászlót, Csávás Sándort, Balogh Imrét, Filep Istvánt és Kis Ilonát, a tanév befejezésekor Takács István, Kelecsényi István, dr. Gyergyói János, Takács Istvánné nézhetett új helyen állás után. Több általános iskolai tanár, ügyvéd, TSZ-vezető sem volt kívánatos személy Karcagon, de sok üzemi dolgozó, sőt TSZ-tag is el kellett hagynia a várost. „ (idézet vége)

És tudjuk, hogy a hozzátartozók is megsínylették ezt az értelmetlen megtorlást.

Némi felmerült kételyt félretéve, e szemelvényben talált névsort tekintettem zsinórmértéknek az emléktábla felirata kapcsán.

Az 1960-ban végzett IV. C osztályunk több szálon is kötődik a meghurcoltakhoz. Hiszen 1956-ban kezdtük a gimnáziumot, és a történelmi időben Filep István lett rajongott osztályfőnökünk. Ő engemet már 1955-ben megnyert, az akkori sötét időben a Vörösmarty centenáriumon a Vén Cigány verssel prófétálta, hogy „Lesz még egyszer ünnep a világon”. Sajnos sohasem térhetett vissza a tanári pályára, börtönévei után vasmunkásként kezdte újra az életét.

Akkori igazgatónk, a több diplomás dr. Gyergyói János, általános földrajzot tanított nekünk, ő sem folytathatta tovább gimnáziumunkban, de sokoldalú tehetségével azután más területeken állt helyt.

És pár hónapig osztálytársunk volt a kicsapott dr. Csíkos Sándor, akit azóta is osztályközösségünk tagjának tekintünk. Őt a debreceni Fazekasban való érettségije után elsőre felvették a színművészetire, de a karcagi vonalas pártvezetés megakadályozta tanulmányai megkezdésében, aminek csak egy évi rabszolgamunka után vághatott neki, és végül ünnepest színész lett, aki egyben az első színész doktor hazánkban.

Másik osztálytársunknak, dr. Vadon Lehel professzornak a nővére szintén érintett volt a megtorlásban, a mindenki által kedvelt eminens tanuló, diákvezetővé választott Vadon Tündét is kicsapták, és csak sokára, eredeti tervétől eltérve tanulhatott tovább, nem lehetett édesapja nyomdokán orvos.

Osztályunkat az önkényuralom hírhedt képviselője, az akkori megyei elsőtitkár, a későbbi hadügyminiszter, Czinege Lajos is kitüntette figyelmével, 1957-ben végig ült egy földrajz óránkat. Az emléktáblán felsoroltakon túl, osztálytársainkból másokat is meglegyintett a hatalom.

E bevezetőm persze nem térhet ki minden érintett részletes életútjára, remélhetőleg a később említésre kerülő pályázat szerint honlapunkon kerítünk erre sort.

Az elmondottak alapján természetes, hogy magunkénak éreztük és dr. Vadon Lehel ötlete alapján kezdeményeztük az emléktábla állítás ügyét. Ehhez szerencsénkre az iskolafenntartó nt. Koncz Tibor esperes úr és az igazgató Tóth Barna úr támogatását is hamar megnyertük. Ennek birtokában indítottuk az adományok gyűjtését is célzó felhívást, amit a Karcagi Hírmondóban és a szolnoki Új Néplapban, a gimnáziumi és saját honlapokon, Facebook lapokon, rengeteg e-mailen és sok száz telefonon terjesztettük. A gyűjtésnél a B Major László tanárúr emléktáblájánál szerzett gyakorlatot kamatoztattam, és ugyanúgy Cséti Imrét kértem a számla nyitására, amin 677 ezer Ft. gyűlt össze.

Kiemelkedő hozzájárulók: Csávás Zoltán, Hubai Imre Csaba, Orvos-Tóth Endre, Vadai Mihály Zsolt, KATONA MIHALY ES NEJE, Filep Tamás, KAPUSI LAJOS DR ES NEJE, Dr. Pintér Sándor és családja, Dr. Vadon Lehel, Szűcs István, VALNER KÁLMÁNNÉ. De a többi adakozónak is hálás köszönettel tartozunk, csak velük valósulhatott meg az emlékmű.

Most is a Kossuth-díjas, jászkun főkapitány Györfi Sándort bíztuk meg a kivitelezéssel. B. Major Laci bácsi emléktáblájához hasonlóan, ismét ő lett a legnagyobb adakozó, a lemondásából eredően így még 77 ezer Ft plusz pénzünk maradt. Ezt korábbi gyakorlatunkkal analóg módon, itt is az eredeti szándékkal összhangban, az 1956 miatt meghurcoltakra való emlékezésnek és a forradalom eszméjének propagálására szánjuk. A témára vonatkozó pályázaton a gimnáziumi tanulók legjobb házidolgozatait szeretnénk jutalmazni, egy könyv és egy az emlékművet is ábrázoló szép emléklap kíséretében. Ezen elismerés mellett a legjobb írásoknak honlapunkon és Facebook oldalunkon is helyt adnánk.

Ahogy a felhívásunkban szerepelt, régi adósságot törlesztünk ezzel a megemlékezéssel. Istennek hála, egyesek akadékoskodása ellenére is végig vihettük. Köszönet az iskola vezetésének azért is, hogy ebben a körben ezáltal legalább erkölcsileg rehabilitáljuk a megtorlás áldozatait.

Megköszönve szíves figyelmüket, átadom a szót Filep István öccsének, Filep Tibor történésznek, az 56-os események kiváló ismerőjének.